

Aan het college van burgemeester en wethouder,

In het kort luidt de reactie van SAVE (Sexworkers Against Violence and Exploitation) dat het eerder sluiten van de ramen sekswerkers in een benauwde situatie plaatst waarin ze in een kortere periode meer geld moeten verdienen, of met een significant lager dagelijks inkomen moeten rondkomen. Omdat beide opties zeer onveilige situaties voor sekswerkers kunnen veroorzaken, zijn wij het absoluut niet eens met het huidige voorstel van het college van B&W. In de hierop volgende paragrafen zullen wij verder uiteenzetten wat de gevolgen van het huidige voorstel zijn en welke risico's dit met zich meebrengt. Ook gaan wij in op het onzekere verband tussen het overlastprobleem en de geboden oplossing, en stellen wij een samenwerking met het college voor om gezamenlijk tot een passende oplossing te komen.

1. Veiligheid

De prostitutieramen blijven – evenals de snackbars – langer open dan de horeca. Hierdoor zijn er tot in de laatste nachtelijke uren bezoekers op straat. Deze hangen voor de raambordelen, vallen in beschonken toestand sekswerkers regelmatig lastig en veroorzaken overlast. Gedurende een gemiddelde nacht is de politie geregeld ter plaatse bij een twist tussen een sekswerker en een klant. Dit is vaak een zakelijk geschil. Daarbij constateert de politie dat de klanten geregeld onder invloed zijn van alcohol. Prostituees accepteren doorgaans geen klanten die zeer beschonken zijn." (4)

Beschonken bezoekers creëren problemen voor zowel de bewoners van de wijk als sekswerkers. Echter worden met dit voorstel de sekswerkers de dupe van het wangedrag van bezoekers, terwijl zij hier zelf geen enkele schuld aan hebben. Zoals al wordt benadrukt in het voorstel "accepteren sekswerkers doorgaans geen klanten die zeer beschonken zijn", sekswerkers hebben ontzettend veel mensenkennis en kunnen vaak van ver zien of een klant te beschonken of agressief is. Echter, als een sekswerker een veel kortere tijd heeft om aan hetzelfde inkomen op een avond te komen zoals het voorstel tot gevolg zou hebben, kan de sekswerker mogelijk de keuze maken om klanten aan te nemen die normaal gesproken geweigerd zouden worden om hetzelfde inkomen te verdienen.

Een ander veiligheidsrisico dat over het hoofd wordt gezien is de toegang tot openbaar vervoer. Sommige sekswerkers in het wallengebied wonen niet in de buurt van het centrum en zijn afhankelijk van het openbaar vervoer om na hun werk weer thuis te komen. Rond 3 uur 's nachts is er geen openbaar vervoer meer beschikbaar in het centrum en dit start pas om 6 uur weer op. Volgens dit nieuwe voorstel zouden sekswerkers een gelimiteerde keuze hebben om thuis te komen die ofwel erg duur is (taxi) ofwel onveilig (wachten op de onregelmatige nachtbus, ver lopen/fietsen). Wanneer de horeca en ramen dicht zijn en hiermee ook het meeste toezicht uit het gebied verdwijnt, is er een grote kans dat deze nieuwe ruimte wordt gebruikt door meer dealers op de straten die de mensen in het gebied lastigvallen.

2. Verzonken kosten

De huur van een raam voor een nachtshift ligt rond de €200,-. Dit betekent dat de sekswerker vaak pas winst begint te maken na een paar uur werken, omdat het eerder verdiende geld direct naar de huur van het raam gaat. Als de nachtshift 3 uur korter wordt, is het nagenoeg onmogelijk om in deze tijd op een veilige manier (zie vorige paragraaf) aan voldoende inkomen te komen om desondanks de kosten van de huur van het raam winstgevend te blijven. Als de huur van een raam en dus het legaal werken achter een raam actief ontmoedigd wordt doordat dit niet meer winstgevend is, is het helaas een logisch gevolg dat deze sekswerkers hun inkomen elders zullen zoeken. Dit, in combinatie met een sterk krimpende ruimte en mogelijkheid voor legaal sekswerk in Amsterdam, forceert sekswerkers sterk richting het

onvergonde circuit waar de risico's op chantage, uitbuiting en geweld voor sekswerkers vele malen groter zijn. Daarnaast zullen sekswerkers vanuit angst voor repercussies minder contact zoeken met politie en welzijnsorganisaties. Het is helaas veelvoudig bewezen dat wanneer veilige werkplekken verdwijnen, dit het bestaan van sekswerk niet tegengaat maar de werkomstandigheden sterk verslechterd.

3. Illegaal sekswerk/ het onvergonde circuit

Het beperken van de openingstijden van de prostitutieramen kan ervoor zorgen dat het voor een sekswerker aantrekkelijker is door- of over te stappen naar het onvergonde en potentieel onveilige (thuis) circuit. Daarom zal door de gemeente en zorgpartners ingezet worden op het (extra) informeren van sekswerkers dat het werken in het onvergonde circuit onveilig is. (12)

Hoewel het waardevol is dat de eerder omschreven overstap naar het onvergonde circuit is benoemd in het voorstel, is de genoemde oplossing hierop helaas totaal niet strekkend. Veel sekswerkers op de Wallen kiezen bewust voor de werkvorm vanwege de veiligheid die werken op deze zichtbare en legale manier hen biedt. Sekswerker Yvette Luhrs legt in een interview uit:

"In een situatie waar sekswerkers onvergonde werken, kan meer geweld plaatsvinden. Er zijn klanten die misbruik maken van de strafbaarheid van een sekswerker die onvergonde werkt. Ze weten dat een sekswerker in dat geval niet zo gauw naar de politie zal stappen. In feite is het dus veiliger om achter een raam te werken, waar je niet gestraft wordt als de overheid erachter komt dat je er werkt. Zulke plekken verdwijnen alsmaar meer" (Pringels).

Dit wordt bevestigd in een onderzoek van Soa Aids Nederland waar sekswerkers in verschillende beroepsvormen werden geïnterviewd over hun ervaringen met veiligheid en geweld. Hieruit blijkt dat het werken achter een raam de meest actieve bescherming tegen alle vormen van geweld biedt (Kloek & Dijkstra 39). Het probleem hier is dus geen gebrek aan inzicht in de risico's van onvergonde sekswerk, maar een gebrek aan voldoende veilige alternatieven. Ook binnen de academische literatuur is er een consensus dat minder mogelijkheid tot veilig sekswerk direct leidt tot meer onvergonde en gevaarlijk werk:

"Sexwork repression doesn't stop sexwork but drives it into more covert forms where working routines are negatively impacted (e.g., Decker et al., 2015; Harcourt, Egger, & Donovan, 2005; Urada, Goldenberg, Shannon, & Strathdee, 2014). With increased prosecution, regulation, or registration demands, sexworkers have an amplified interest in remaining out of sight of the authorities. Under regulatory regimes, an "illegal" circuit is called into being involving sex workers who choose to work outside of the system. This movement underground is also a push into further social isolation, because peer and outreach networks are likely to be disrupted" (Vanweesenbeeck 1634).

Het *(extra) informeren van sekswerkers* zoals benoemd in het voorstel zal dus weinig verschil maken voor de werkers die na inperking van hun mogelijkheid om veilig te werken, overwegen naar het onvergonde circuit te bewegen. Sekswerkers die kiezen om dit werk te doen hebben hier ieder hun eigen beweegredenen voor, die niet automatisch verdwijnen als het werk niet meer vergond mogelijk is. Het voorstel om de ramen in het centrale Wallengebied eerder te sluiten en hiermee de het nachtwerk in de ramen minder aantrekkelijk te maken zal er dan ook direct toe leiden dat deze sekswerkers geen andere optie zien dan op andere onvergonde plekken te gaan werken.

4. Uitwerking en resultaat van het voorstel

De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, de veiligheid, de gezondheid, de bescherming van prostituees, of ter voorkoming of beperking van overlast de openingstijden van een prostitutiebedrijf of van prostitutiebedrijven in een aangewezen gebied beperken. De burgemeester kan besluiten tot een tijdelijke of langdurige beperking van de openingstijden. (16)

In het voorstel wordt beschreven dat de burgermeester om verschillende redenen kan besluiten tot een beperking van de openingstijden. Wij maken ons grote zorgen dat in het huidige voorstel de bescherming van sekswerkers* opzij wordt geschoven in het belang van de beperking van overlast. Hierbij vragen wij ons ook af of dit voorstel het gewenste effect kan bereiken en dusdanig veel beperking van overlast kan verzekeren voor de gemeente dat dit de afgenomen bescherming van sekswerkers die onvergund verder werken waard is.

In het voorstel wordt meermaals benoemd dat het Wallengebied "*tussen 22 uur en 23 uur het drukst*" is (3). Dit gaat samen met het "*aantal geregistreerde overlastincidenten*", dit "*ligt het hoogst tussen 22 uur en 01 uur (42%)*" (4). Deze informatie in acht nemend lijkt het inperken van de laatste uren weinig effect te hebben op zowel de drukte of de overlastincidenten die worden beschreven als redenering voor de beperking van de openingstijden op pagina 16 van het voorstel. In aanvulling op de onduidelijke vermindering van overlastincidenten of drukte die het voorstel beschrijft, is de rol van de ramen in deze overlast ook onduidelijk. Dit wordt ook bevestigd in het voorstel:

Na 04.00 uur, wanneer de meeste horeca gesloten is maar nog bijna de helft van de prostitutieramen geopend zijn, neemt het aantal overlastgevende gedragingen sterk af. Dit geeft de indruk dat de overlast voornamelijk te relateren is aan de horeca en in mindere mate aan de prostitutieramen. (5)

Op basis van deze punten is het voorstel in strijd met het belang om de bescherming van sekswerkers te waarborgen, terwijl het verband tussen de beperkte openingstijden van de ramen en een vermindering van overlast twijfelachtig is.

Aanbeveling

Samengevat maken wij ons grote zorgen over de gevolgen van dit voorstel voor de sekswerkers in het Wallengebied. De ramen in het aangewezen gebied bieden een veilige en legale plek voor veel sekswerkers om hun geld zelfstandig te verdienen. Het verminderen van deze werkplekken en inperken van de werktijden dwingt sekswerkers verder richting het illegale circuit. Het effect van deze beleidskeuzes heeft dan ook vergaande gevolgen voor de veiligheid van sekswerkers. Daarnaast betekent dit dat ondersteunende diensten zoals politie en welzijnsorganisaties minder contact kunnen leggen met sekswerkers. Ook zijn er veel minder veilige manieren om vanuit het Wallengebied terug naar huis te gaan voordat het openbare vervoersnetwerk weer opstart om 6:00 uur. De oplossing van het college van B&W om sekswerkers te informeren over de risico's van het onvergunde circuit is hierbij niet strekkend. Dit is voor veel sekswerkers in het Wallengebied een bekend gegeven, aangezien veel werkers in dit gebied bewust de keuze maken om op een veilige en legale manier te werken. Sekswerkers die in het illegale circuit werken doen dit vrijwel altijd uit noodzaak. Dit voorstel dwingt sekswerkers om uit noodzaak te handelen.

In het voorstel wordt benoemd dat het merendeel van de drukte en overlast niet in de latere uren plaatsvindt en voornamelijk ongerelateerd aan het raamwerk in het gebied is. De ervaringen van sekswerkers in deze uren sluiten hierbij aan, Wij geloven in rust op straat in de

latere uren, zonder de veilige werkplekken van sekswerkers in te perken en delen graag onze kennis en ervaringen.

Vriendelijke groet,

SAVE, Sexworkers Against Violence and Exploitation

save-campaign@protonmail.com

Bronnen

Vanwesenbeeck, Ine. "Sex Work Criminalization Is Barking Up the Wrong Tree." *Archives of Sexual Behavior : The Official Publication of the International Academy of Sex Research*, vol. 46, no. 6, 2017, pp. 1631–1640., <https://doi-org.ru.idm.oclc.org/10.1007/s10508-017-1008-3>.

Pringels, Djanlissa. "Waarom het een gevaarlijk plan is om prostitutie te verbannen van de Wallen." *Vice*, 3 februari 2021, <https://www.vice.com/nl/article/jgqkw4/prostitutie-verbannen-van-de-wallen-naar-erotisch-centrum>.

Kloek, Marielle; Dijkstra, Minke. "Sekswork en geweld in Nederland." *Soa Aids Nederland / PROUD*, juli 2018. <https://sekswerkexpertise.nl/wp-content/uploads/2019/10/2018-rapport-sekswerk-geweld.pdf>